

Водич за процену приступачности бирачких места

**Водич
за процену приступачности
бирачких места**

РЕПУБЛИЧКА ИЗБОРНА КОМИСИЈА
Београд, 2020.

Овај водич је намењен општинским и градским управама, односно управама градских општина града Београда са циљем да се на најквалитетнији и најефикаснији начин организује и спроведе процена физичке и комуникацијске приступачности бирачких места на територијама општина и градова, односно градских општина града Београда.

Приступачност бирачких места један је од предуслова за самостално и равноправно учествовање на изборима особа са инвалидитетом и другим лицима која се отежано крећу.

Бирачка места одређују се на предлог општинских и градских управа, односно управа градских општина града Београда и по правилу, налазе се у објектима у јавној својини (најчешће у основним и средњим школама), а само изузетно у објектима у приватној својини.

Како одређени број бирачких места, у претходним изборним циклусима, није био у довољној мери приступачан особама са инвалидитетом и другим лицима која се отежано крећу, процена и анализа физичке и комуникацијске приступачности, добра је прилика да се испита, анализира и побољша физичко окружење и доступност бирачких места за све бираче.

Овим водичем су прецизније појашњени кораци за процену приступачности бирачких места, односно формирање тимова за процену приступачности, припрема материјала за састанак тима, обилазак бирачких места, као и сачињавање Извештаја о извршеној процени приступачности бирачких места.

Водич садржи и Упитник за процену приступачности бирачких места који ће тимови попуњавати, а подаци унети у упитнике ће бити основ за сачињавање извештаја о процени приступачности који ће општинске и градске управе, односно управе градских општина града Београда поднети Републичкој изборној комисији.

Општинске и градске управе, односно управе градских општина града Београда предлагаће бирачка места на основу Извештаја о процени приступачности бирачких места, њихове анализе и предложених мера за унапређење приступачности које је могуће у краћем року спровести.

КОРАЦИ ЗА ПРОЦЕНУ ПРИСТУПАЧНОСТИ БИРАЧКИХ МЕСТА

1. Формирање тима за процену приступачности бирачких места на територији општине/града

Општинске/градске управе треба да *формирају тим за процену приступачности бирачких места* који треба да чине:

- ✓ Представници општинских/градских, односно регионалних организација особа са инвалидитетом
- ✓ Представници службе општинске/градске управе надлежне за грађевинске послове
- ✓ Представници општинске/градске изборне комисије
- ✓ Представници службе општинске/градске управе који учествују у припреми и спровођењу избора

Број чланова тима за процену приступачности општинска/градска управа одређује се у зависности од броја бирачких места на територији општине/града.

О формирању тима за процену приступачности бирачких места општинске/градске управе потребно је да обавестите Републичку изборну комисију до 10. јануара 2020. године.

2. Припремање материјала за састанак тима за процену приступачности бирачких места

За састанак тима за процену приступачности бирачких места потребно је припремити:

- списак свих бирачких места на територији општине/града
- списак свих објеката у којима се бирачка места налазе
- Правилник о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава не-сметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама („Службени гласник РС“, број 22/15) - извод
- потребан број упитника за процену приступачности бирачких места
- хемијске оловке
- метар
- фотоапарат и др.

3. Одржавање састанка тима за процену приступачности бирачких места

Састанку треба да присуствују сви чланови тима за процену приступачности.

Члановима тима треба поделити припремљене материјале и договорити се о плану рада на процени приступачности бирачких места.

План рада на процени приступачности бирачких места треба да садржи датум када ће се вршити процена приступачности одређеног бирачког места као и чланове тима који ће обићи одређено бирачко место.

Планом треба да буду обухваћена сва бирачка места на територији општине/града.

Планом треба предвидети да се прво обилазе бирачка места са већим бројем бирача, као и објекти у којима има већи број бирачких места.

Рок за завршетак процене приступачности свих бирачких места треба да буде неколико дана пре рока за доставу извештаја Републичкој изборној комисији о извршеној процени приступачности бирачких места, односно до 1. фебруара 2020. године.

4. Обилазак бирачких места

Након што је направљен план рада на процени бирачких места потребно је контактирати представнике институција у чијим се објектима налазе бирачка места, како би најавили и прецизно договорили време обиласка бирачког места.

Бирачко место треба обилазити у време у које се не омета редован рад институције у којој се налази бирачко место.

Направити фотографије објеката и прилаза бирачким местима.

5. Сачињавање Извештаја о извршеној процени приступачности бирачких места

По завршетку обилазака свих бирачких места на територији општине/града и попуњавању упитника о процени приступачности свих бирачких места потребно је одржати састанак тима за процену приступачности бирачких места, који ће да:

- анализира све прикупљене податке
- предложи мере за унапређење приступачности (нпр. промена објекта у којем се бирачко место налази, промена просторије у којој се бирачко место налази, отварање приступачних споредних улаза на дан одржавања избора, постављање монтажних рампи и сл.)
- припреми Извештај о процени приступачности бирачких места, који садржи све податке прикупљене према упитнику за процену приступачности, са њиховом анализом и предлогом мера за унапређење приступачности

Извештај о процени приступачности бирачких места доставиој Републичкој изборној комисији у електронској форми до 1. фебруара 2020. године.

Такође, Извештај о процени приступачности треба доставити и институцијама у којима се бирачко место налази, односно надлежним органима - корисницима објеката у јавној својини, ради информисања.

УПИТНИК ЗА ПРОЦЕНУ ПРИСТУПАЧНОСТИ БИРАЧКОГ МЕСТА

- Број бирачког места: _____
- Објекат (назив бирачког места): _____

- Просторија у којој се налази бирачко место: _____
_____ (нпр. учионица бр. 5, канцеларија бр. 8)
- Бирачко место се налази:
 1. у приземљу
 2. на спрату

***Обележити сваки од исказа који су штачни
за посматрано бирачко место***

1. Прилаз до објекта у којем се налази бирачко место (од пешачког прелаза, стајалишта јавног превоза, паркинг места) је:

- ❖ без препрека
 - постоје рампе
 - спуштени ивичњаци
 - остало _____
- ❖ са препрекама
 - стрми успони
 - ивичњаци
 - степеници
 - остало _____

2. Пешачки прелаз у непосредној близини објекта, у којем се налази бирачко место, је:

- ❖ без препрека
 - има спуштене ивичњаке
 - има звучну сигнализацију за слепе
 - тактилно поље безбедности за слепе
- ❖ са препрекама
 - високи ивичњази
 - остало _____

3. Опште паркинг место за особе са инвалидитетом:

- ❖ постоји
 - прописно обележено (знаком је обележено место, а пла-
вим пољем је обележен простор за излазак из возила)
 - приступачно у односу на тротоар (спуштен је ивичњак)
 - са паркинг места се директно улази на тротоар
- ❖ не постоји предвиђено паркинг место за возила особа са
инвалидитетом

4. Улаз у објекат у којем се налази бирачко место:

- ❖ је приступачан (постоји адекватан начин за савладавање
препрека)
 - у равни је са тротоаром/приступном стазом
 - постоји рампа
 - постоји подизна платформа
 - остало _____
- ❖ није присупачан
 - није у равни са тротоаром/приступном стазом
 - има степенице
 - колико степеника _____
 - висина степеника _____
 - остало _____

5. Врата на улазу у објекат у којем се налази бирачко место:

- ❖ омогућавају несметани улазак у објекат
 - довољно су широка (80 и више цм/две особе могу да стану раме уз раме у довратак)
 - аутоматска су (отварају се сензорски)
 - отварају се са лакоћом
 - ротирајућа са опцијом за улаз корисника који се отежано крећу
 - без прага су
- ❖ отежан је улазак у објекат, односно врата су:
 - тешка са механизмом за аутоматско затварање
 - са прагом висине _____ цм
 - ротирајућа без опције за улаз корисника који се отежано крећу
 - остало _____

6. Кретање унутар објекта у којем се налази бирачко место:

- ❖ све је у једном нивоу
- ❖ није у једном нивоу, али постоји могућност вертикалне комуникације
 - постоји рампа за савладавање различитих нивоа
 - постоји степенишна платформа за савладавање висине
 - постоји лифт довољних димензија да у њега може да се уђе са инвалидским колицима (ширина врата 80цм и више и унутрашње димензије кабине лифта износе најмање 110x140 цм)
 - обезбеђене су тактилне линије вођења за слепе и слабовиде
 - ходници/пролази до просторија/бирачких места су довољно широки за кретање инвалидских колица (180 и више цм/четири особе могу да стану раме уз раме)
 - врата бирачког места су довољно широка (80 и више цм/две особе могу да стану раме уз раме у довратак)
- ❖ није у једном нивоу и не постоји могућност вертикалне комуникације

7. **Форме информација и комуникација са бирачима:**

- ❖ за слепе и слабовиде особе
 - обезбеђен је систем знакова за оријентацију у простору
- ❖ за глуве и наглуве особе
 - обезбеђена је могућност комуникације на српском знаковном језику (електронски или уживо)
 - обезбеђен је асистивни слушни систем (нпр. индуктивна петља)
 - у објекту постоје визуелни аларми за глуве особе
- ❖ није обезбеђен никакав посебан начин за олакшану комуникацију слепих и глувих особа

